

an-dik-hout-
ee keer, dat

geloof, dat
nu bepaald
er een knap-
n toch geen
râat dr Zui-
uit-Zijlstra:

de kerk der
hierarchy, die
matigt, niet
in onzen tijd
hier bedoeld
eroepen zijn,
rt. 31 K.O.)
kennen, maar
n de bres te
kerk, zij al-
leven staat
onderscheiden
en politie-
moelijk is".

dr Zuidema
nen de ware
heiden? Het
dr Zuidema
an grootheid
ok dagelijks
", niet min-
Zijlstra be-
t „in fac-
un dat „in
acht? Toch
Met zulke
ijlstra, maar
En hem niet
id is in da-
afgrensde,
ook onder
rak, dat er
en die mak-

in den boek
aire" groot-
duwen, ter-
jn boek met
met el-
en uit
men de
Hoofd"?
hier ont-
ruecisering.
L.R. woord-
en. Inplaats
een poging
lijk laat de
le kerk van
van dr Zui-
ch blind op

ders. Als de
pâst tot
e pra-
den, dan
uidema van
in nog past
medelijden
Zeker ware
egen onder
fe van bui-
gezet. Toch
t zoover te
u, om even
uit te laten
maire staat-
ter. Ook op
gen, nu vele
n die orga-
ding was de
sels als het
eene volks-
nagist, is
ius bij Zijl-

t de belij-
veilig is
t maar een
loch de be-
s er gezegd
de hand te
koninkrijk
Woord des
zouden dr
de overheid
vaarop voor
n plaats is,
k-preekstoel
idema zegt:
an: dan ge-
nt u maakt
ld heeft. En
ls u de uit-
etiseert,
doen? Moet
de concre-

tiseering ont-
doen, om u de kans te bieden, die con-
cretisering wél te willen (ten minste inzake uw ker-
kelijke samenleving)?

En als u soms zeggen wilt, dr Zuidema: ja, maar, die booze Zijlstra beweert ook, zooals ik dat zoo netjes aan de N. Pr. Gr. Ct. kwam vertellen, dat de overheid in de „ALLEREERSTE" plaats haar zwaard draagt terwille van den preekstoel in de vrijgemaakte kerken in Nederland, dan zou ik hem willen vragen: waar staat dat woord: allereerst, bij Zijlstra n.l.? En voorts — maar dan „onder ons": is u altemet volgens uw eigen inzicht géén lid van een vrijgemaakte kerk? Ik dacht eigenlijk dat U het wél dacht te zijn. En dat u óns in de „gevangenis" zag. Maar dat is maar een intermezzo. Laat voorts uw lezers liever lezen, dat de heer Zijlstra zelf gezegd heeft:

a) „Indien een overheid zegt: daar mag geen ver-
keerd woord gezegd worden, dan moet zij eerst be-
palen wat verkeerd is en voorts naast alle menschen
haar wacht zetten, die hun den mond kan sluiten" (415: naast iederen onderdaan een spion); ze kan dat niet volgens dhr Zijlstra;

b) „dat de staat een bepaalde geloofsbelijdenis zou moeten hebben, daarvan staat in het artikel (36) geen woord..... onze vaders dachten daar dan ook stellig niet aan" (416);

c) „Het Evangelie te doen prediken overal, wil niet anders zeggen, dan dat die prediking nergens wordt belemmerd, en dat elke plaatselijke kerk die bescher-
ming der overheid ontvangt, waar zij door den koning in het midden van het leven is gezet".

Ik kan 't niet helpen: de karikatuurteekening, die dr Z. van dhr Z. geeft, is kwaadaardig. Zuidema móet dit allemaal gelezen hebben; anders zijn zijn later gebundelde en als afweerwapen (!) aangeprezen artikelen heelemaal niet meer serieus te nemen.

En als Zuidema nu zegt: kijk eens aan; volgens Zijlstra zijn er „twee" ⁶⁾ „eerste" artikelen voor een christelijk partijprogramma, en er kan toch maar één eerste artikel zijn, wel, dan zullen we maar een beetje lachen. Zuidema zal dus zijn mond stijf dicht houden, als zijn dominee opgeeft: de eersten van den staat..... (ps. 47). Hij zal zeggen: er kan maar één eerste zijn.....

Wij zullen het voor ditmaal hierbij laten; volgende maal verder.

Maar er moet ons iets van het hart. We vernemen, dat de artikelen van dr Zuidema, thans gebundeld, op groote schaal worden verspreid, en ter bestudeering aangeboden.

⁶⁾ Het eerste: de belijdenis van Christus' Koningschap; het tweede: de eisch van preekstoelbescherming.

VERHEERLIJING VAN DE VRIJMAKING? (IV)

Nog een ander punt uit den door ons besproken brief vraagt volle attentie: hebben wij wel geloof?

Schrijver meent, dat wie in de vrijmaking het „menselijke" voorbijziet en daarom krampachtig aan haar als aan Gods (boven critiek en dispuut verheven) werk vasthoudt, laat zien: enerzijds een gebrek aan geloof in wat God kan doen en anderzijds een angst voor eigen vermeend geloofsinzicht.

Ik zal wel niet de plank mislaan, als ik aanneem, dat schrijver bedoelt te waarschuwen: pas op, dat ge niet gering denkt van de mogelijkheden, waarover God beschikt om alsnog verandering ten goede te bewerken. Verandering n.l. in dit opzicht, dat er weer een weg gevonden wordt om bij elkaar te komen.

Nu zal ieder onzer dankbaar elke vermaning, om van Gods almacht niet klein te denken, accepteren.

Maar daarnaast zal onder ons de vermaning moeten acceptabel zijn, om met het woord „geloof" („gebrek aan geloof") wat zuiniger om te springen, dan soms gebeurt.

„Gebreke" aan geloof.

In mijn „Catechismus", deel II, op Zondag 7, sprak ik over dat begrip „gebrek aan geloof". Wat is dat eigenlijk? De uitdrukking lijkt veel op het woord „klein-geloof". Grieksch: oligopistie.

Zijn wij kleingeloofig?

Ik aanvaard die vraag. Want ik hoor in zulk vragen een betere gezindheid aan het woord komen dan in die soms verschrikkelijk „vromerige" zuchten van velen, die áldoor roepen: „zij WILLEN niet". Tot geen prijs. Of: „de leiding" (och arme) houdt krampachtig elke betere gezindheid tégen! Tegenover zulk aan de nuchtere feiten volkomen vreemd gefinsineer accepteer ik de vraag van den briefschrijver in volen ernst: zijn wij soms kleingeloofig? Zulk vragen begint ons serieus te nemen. En dán kan men altijd „praten".

Nu is in mijn Catechismus-verklaring — zie boven — opgemerkt, dat de Schrift het woord „kleingeloof" bij voorkeur gebruikt als het gaat over ONS KùN-NEN (zie a.w. 556). Kunnen wij „kráchtige da-
den" doen? En in verband hiermee werd opgemerkt (559): dat iemand, die zich opmaakt om „kráchtige da-
den te doen" (je zult eens wat beleven!!) wel

Wij gelooven, dat dit een machteloosheidsteeken is. Wij meenen, dat het Centraal Comité, dat nog kort geleden ook ons in een studíecommissie wilde benoemen (maar niet de o.l. voor aanvaarding dier benoeming eerst noodzakelijke voorwaarde wilde vervullen) ons reden heeft gegeven tot het stellen van de vraag: noemt u dit soms „studíeeren"? Wij zijn overtuigd, dat Zuidema een knappe kop is. Juist daarom nemen wij hem zulk geschrijf kwalijk. Een hant kan men veel vergeven, Zuidema niet.

We proeven hier den propagandist, die zich opschroeft. En dat is geen prettig gezicht, in den zomer. Als dr Zuidema van het gevoelen van dhr Zijlstra de boven als karikatuur afgewezen „teekening" gegeven heeft, dan komen de mooie propagandazinnettes:

„Dit" (maar het is dan de karikatuur-Zuidema, die vergeet, dat hij en passant zijn eigen belijdenis maar even buiten werking gesteld heeft) „dit beteekent het einde van IEDERE staatkundige, christelijke en niet-kerkelijke partij".

Klap.

„Wie deze politieke visie deelt, hoort niet thuis in de A.R. Partij.....".

Klap; nu wordt de heer Zijlstra ineens wegge-
stúurd; en dan zijn de menschen nog kwaad, dat hij of wij niet in een studíecommissie zijn gaan zitten.

„Welk lid der Christelijke Gereformeerde Kerken, der Vrij Evangelische Gemeenten, der Geref. Kerken, der Ned. Herv. Kerk, kan zulk een partijprogramma (ontwerp-Zuidema, K. S.) onderschrijven?"

Klap.

En dat raffelt en rammelt zoo nog een heele poos door.

Maar het is nonsens.

Want al die dikke woorden zijn van Zuidema, niet van Zijlstra.

Stand op dit moment: Zuidema-Zijlstra: 0—3.

Want Zuidema werkt met een „confictie" (verzinzel, denkbeeldige voorstelling).

Doch Zijlstra werkt met de „confessie".

Confictie contra confessie. Lees Zuidema: ge merkt ineens, dat hij zijn eigen confessie (art. 36) óf niet handhaaft, óf vergeet te bedenken, dat Zijlstra ze voor hem en voor hem uit, weer is gaan lezen.

Confictie tegen confessie: nul tegen drie.

Zuidema attaqueert Zijlstra, terwijl deze Zuidema's confessie leest. Dus attaqueert Zuidema zichzelf. Het tragische is, dat zij, die hem nu ter lezing aanbevelen, niet begrijpen, dat ze allemaal zich van hun belijdenis (art. 36) ontdoen. Terwijl ze om formuleetjes de kerk uit elkaar slaan, laten ze de confessie ont-concretiseeren door hun politieke apologeten. Niet beseffende, zich daarin bloot te geven als nauwelijks haar ken-
nende, inzake art. 36. K. S.

een sterk-geloovige kan schijnen, maar dan slechts op één punt. Overigens, zoo merkte ik op, kan zoo'n „geloof" een geloof als van de duivelen zijn; immers: het kan (wij dragen immers alle gewaande en werkelijke schatten in aarden vaten) ook wel eens niet meer om het lijf hebben, dan een concentratie van onze aandacht op één enkel ding, dat we vurig begeeren te beleven of te bereiken, terwijl we ons niet realiseren of dat ééne zoo vurig gezochte ding ook werkelijk beloofd is, en tevens verzuimen dat ééne punt van onze verlanglijst te laten staan in het breede verband met ál wat God in het Evangelie beloofd heeft en bevolen te gelooven.

Daarom ben ik altijd een beetje bang voor een „vlot" gebruik van het woord „kleingeloof" of van één van zijn equivalenten. Meestal overheerscht in het begrip „kleingeloof" zóó, als de Schrift zelf (in onderscheid van ons gewoon spraakgebruik) het hanteert, het element van: den inhoud van wat God ons werkelijk beloofd heeft smaller nemen dan die inhoud zelf is blijkens de belofte.

M.a.w.: om te weten of van „kleingeloof" sprake is moeten we eerst vragen: is wat iemand graag wil zien ook beloofd; en voorts: houdt hij, die dat ééne ding zoo graag ontvangen of begroeten wil, het verband vast tusschen dat ééne en de overige belofte-inhoud? Wie bij zichzelf of bij anderen „kleingeloof" aanwezig acht, of een acuut gevaar voor „kleingeloof" meent te moeten duchten, die moet zelf vóór gaa'n in het leggen van het concrete verband tusschen dit ééne punt van zijn „verlanglijst", en de andere inhoud der evangelische beloften. Mijn desideratum moet een desiderandum zijn (het begeerde moet te begeeren bevólen zijn, zegt de Catechismus). En het moet met alle desideranda verband houden en willen houden.

Nu kan ik 't niet helpen: ik lees nergens, dat de kerkelijke eenheid met degenen, die het doen van 1944 nog altijd als goddelijk handhaven, een desiderandum is, d.w.z. dat het mij beloofd is, en daarom bevolen is te gelooven, te begeeren van God. Ik zie wel het tegenovergestelde. Ik geloof, dat ik die eenheid niet begeeren mag. Want het doen van 1944 heeft de kerkelijke eenheid opgebroken en

Theologische hoogeschool-dag 1950

Wanneer wij, zoo de HEERE wil, op Dinsdag 26 September den bidstond en op Woensdag 27 September den Theologische Hoogeschool-dag 1950 hopen te houden, zullen vele sprekers een woord tot de School-dag-bezoekers richten. Wie zullen spreken, vraagt U zich misschien af? Het is ons een vreugde U die namen te mogen bekend maken. Traditiegetrouw zal de rector, Prof. Dr H. J. Jager, spreken, voorts nog enkele van onze Professoren, i.w. Prof. Dr K. Schil-
der, Prof. P. Deddens (die dit jaar nu eens niet een samenkomst zal leiden) en Prof. C. Veenhof. Wij hebben nog een leider van vorige samenkomsten gevraagd om voor ons te spreken, n.l. Dr D. van Dijk te Groningen; voorts Dr P. K. Keizer, Groningen, Dr H. Vogel, Enschede, Dr F. de Vries, 's Gravenhage en Dr D. Zemel, Axel. Misschien komt er nog uitbreiding van de sprekerslijst.

Willen de „busbazen" niet te lang wachten met het aanvragen van kaarten? Ook de broeders en zusters die niet per bus komen, maar met een andere ver-
voergelegenheid verzoeken wij dringend: w a c h t niet t e l a n g, maar doe direct een briefkaartje op de bus met het verzoek om kaarten te zenden. Het adres is U bekend: Broederweg 15, Kampen. J.B.

blijft daarin precies zichzelf getrouwd. Desidera-
t u m is het bij vele menschen; maar desideran-
d u m is het voor niet één mensch. Desideratum is het: dat woord teekent de feitelijke situatie bij menschen. Desiderandum is het niet: dát woord teekent den mantaf dien God ons geeft. Hij wil vast en zeker zijn kerk niet vergaderd hebben op de manier van 1944; daar is immers geen plaats voor de ettelijke ambts-
dragers, die wel door menschen zijn uitgesloten van het mee-bouwen, maar heelemaal niet door God. Ker-
kelijke eenheid met hen, die 1944 handhaven (en zoo staan de zaken) is pure kerk-scheuring. En wij mógen geen kerk-scheuring plegen.

Dan is daar voorts nog dat andere punt: houden zij die aan de kerkelijke eenheid (d.w.z. in hun geval: samenleving) met de handhavers van 1944 op hun verlanglijst een voornastande plaats geven, werke-
lijk de eenheid met alle andere belofte-inhouden vast? Zóó, dat zij zeggen: ik wil dit ééne „goed" (zooals zij het zien) alleen dán hebben, en ik kan het alleen dán als van God beloofd goed erkennen, wanneer-
het samengaat met AL de andere belofte-inhouden, die God mij als desiderandum bevolen heeft te gelooven?

Ik vrees van: neen.

Want anders zouden zij niet zoo gejaagd en niet zoo nerveus doen.

Hoe komt het, dat degenen, die tegenwoordig hier en daar den band verbreken, de rustige en opene en argumenteerende bespreking van hun desideratum ver-
mijden en den kerkeraad voor een fait accompli plaat-
sen zonder vooraf het bewijs te vragen of te geven, dat hun desideratum van Godswege desiderandum is? Hoe komt het, dat zij een actie voeren, welke hierop neerkomt, dat zij eischen: schrap van uw kerkerands-
agendum en van het deputaten-agendum en van het synodale agendum het vraagpunt: of de normen van 1944 werkelijk als geldende normen teruggenomen zijn, én: wat er na 1944 gebeurd is (in nieuwe besluten, betreffende leer, kerkrecht, zending, onderwijs, enz.) in de kerkelijke gemeenschap, die zij zoeken?

Die vragen zijn niet onzakelijk. Want ons is wél be-
loofd, dat de op goeden grondslag en na rustige vaststelling van al de normen der samenleving geöfende ge-
meenschap van geloovigen een zegen zal zijn voor den doorgang der profetie. Maar meer dan dat is niet beloofd.

En wie niet op HET BELOOFDE teruggaat, die geloof t niet. Niet eens met „kleingeloof".

Tegenover alle roepen: God wil het! staat de nuchtere vraag: waar is DAT bepaalde „het" beloofd? Wie op die vraag geen antwoord geven wil, of kan, die moge speculeeren over mo-
gelijkheden, maar die gaat niet „rekenen" met „gewisse weldadigheden" — inhouden der belofte Gods. K. S.

Van Biblia en een nieuwe Thèkè

Ja, nu ik het heb neergeschreven, lijkt het wel een beetje raar in een opschrift, vooral dat thèkè, maar 't is toch heelemaal geen puzzel: elke jongen uit de tweede klas van 't gymnasium weet al lang, dat bibliotheek een echt grieksch woord is, via de latijnsche taal tot ons gekomen, en dat biblion boek beteekent en thèkè kist, in 't algemeen berguimte of opslagplaats. En misschien heeft de leeraar (wat ons eens overkwam) herinnerd aan de keurige definitie, die vóór 18 eeuwen de grammaticus Festus van het woord bibliotheek gaf, waaruit blijkt, dat ook in het grieksch en latijn, gelijk in 't hollandsch, de betee-
kenis een dubbele is: 1. boekery, verzameling boeken (naar biblia); 2. plaats, waar die boekery huisves-
ting vindt (naar thèkè).

En kijk, om die thèkè, daar was 't me nu speciaal om te doen. Met opzet koos ik dit vreemde woord om even uw aandacht te vangen en als 't kon ook vast te houden voor wat volgt. Want wat ik hier schrijven

Schilde
wel de
freis